

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "
po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

NAPREJ.

Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " " dvakrat,
10 " " " trikrat
natisne, veče črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štampelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

St. 47.

Ta list izhaja vsak vtorek in petek.

Tečaj I.

Dalje o prošnji zarad davkov.

Da se je pregledoval kataster, to je samo kranjskim gozdom nekoliko pomoglo, dasitudi sedanje številke povprek niso dosti niže od poprejšnjih. Da pa številke niso brez pogrška, če primeriš našo deželo sosednjima, ki imati enake zadeve tudi kar se tiče obrtnosti, vidimo v prvem hipu, če premislimo, da imajo kranjski veliki gozdje po 23 kr. na oral pisanih čistih dohodkov, koroški pa samo po 16 kr. in štajerski po 20 kr., kranjski mali gozdje po 28 kr., koroški samo po 15 kr. in štajerski po 21 kr. Na Kranjskem se šteje po $\frac{91}{100}$ sežnjev grobega surovega dohodka na oral, na Koroškem skoraj tudi enoliko, namreč po $\frac{90}{100}$ sežnjev; Štajerska je pa obilo draže cenjena, ker ima $\frac{12}{100}$ sežnjev pisanih na oral; vendar ima Kranjska največ štetega čistega dohodka, ker so drva tako cenjena, da je na Kranjskem seženj pisan po 26 kr., na Koroškem po $17\frac{1}{4}$ kr., na Štajerskem po 19 kr. Če tudi pozabimo, da se po nekterih krajih kranjske dežele drva ne morejo nič prodajati; če le premislimo, da ima naša dežela res nekoliko obrtnosti, ktera se pa ne dá primerjati koroške in štajerske; če dalje pravično primerimo teh trije dežel rudarstvo, ki dosti drv potrebuje: potem se ne more tajiti neprimernost. Številke naj pokažejo, kakova je po teh deželah obrtnost. Po statistiki novčnega ministerstva daje Štajerska od obrtnosti in rokodelstva po 5,793.108 gld. dohodka na leto, Koroška po 2,212.825 gld., Kranjska pa le po 2,123.535 gld. Czörnig uči, da je bilo 1859. leta 7,609.082 gld. vredno, kar je bila Štajerska izdelala iz rudnikov, kar je bila Koroška, pa 3,185.985 gld., in kar je bila Kranjska, pa samo 1,385.425 gld. Če v nemar pustimo številke, ki nam kažejo, koliko posamezne dežele povprek dajo čistega dohodka od gozdov; če se le obrnemo samo k tistim krajem posameznih dežel, koder je največ rudarstva, in če po tej meri postavimo, da ljubljansko okrožje na Kranjskem daje povprek od orali vélice gozda po 21 kr. čistega dohodka, judenburško in bruško (Bruck) okrožje na Štajerskem pak prvo po 8 kr. in drugo $10\frac{3}{4}$ kr., beljaško in celovško okrožje na Koroškem pak prvo po 14 kr., drugo po $17\frac{1}{4}$ kr.: potem še bolj vidimo, da je tudi pri cinitvi gozdne zemlje Kranjsko zadela neprimernost. Ako bi se pa hotel kdo opirati na to, da Kranjska laže prodaja les, ker je blizu adrianskega morja, temu bi se lahko djalo, da to koristi le nekterim okrajem — kakoršnih je pa malo — v ljubljanskem okrožji; splošnejše veljavno bi to utegnilo biti samo postojnskem okrožju, kar je pa v katastru tudi zapisano, ker ima po $24\frac{2}{4}$ kr. čistega dohodka na oral štetega. Še očitnejše pak se ta neprimernost pokaže, če novomeško okrožje, v katerem je sploh tako malo obrtnosti, ki ima pa vendar 290.056 orali gozda in od njega 114.132 gld. $51\frac{1}{4}$ kr. čistega dohodka pisanega,

primerimo štajerskim in koroškim okrožjem, ki so bogatejša z obrtnostjo, in ki imajo tudi več gozda; judenburško ga namreč ima 367.076 orali z 49.137 gld. $42\frac{1}{2}$ kr. čistega dohodka, in bruško 328.515 orali s 57.107 gld. 33 kr. čistega dohodka, celovško pa 385.412 orali z 111.524 gld. 24 kr. čistega dohodka in beljaško 342.639 orali z 79.069 gld. $21\frac{1}{4}$ kr. čistega dohodka. Na tanko se vidi, da novomeško okrožje ima dosti menj gozda pa tudi iz njega dosti menj užitka, nego šume teh okrožij, pa vendar je pisano, da med vsemi največ daje čistega doneska, da ga daje skoraj polovico več od bruških in više nego polovico več od judenburških gozdov. Kakor je to neprimerno, tako so tudi neprimerni davki.

Da so te stvari še zdaj tako precejene v deželi, to se lahko trdi. Nekteri pa se naslanjajo na to, da noben zemljak ne dá svojega posestva za toliko, za kolikor je cenjeno po katastru, in da je obilo zémelj prodanih dosti draže, nego so cenjene po katastru; ali to dokazovanje nima trdnobe. Odgovori se lahko, da pravi kmet po navadi nikakor nima na prodaj svojega zemljišča, in kadar ga pa vendar le ima, ne dá ga drugače, nego v najdraži kup. Če so pa zadnja leta pri nas bila zemljišča tako draga, to se je godilo zato, ker so novci in novčni listi tako malo veljali; zato je marsikak skrben oče prihranjeno blago svojega življenja svoje družini raji vteknil v trdno in stoječe zemljiško posestvo, da mu ga le ni bilo treba izročati omahljivemu kurzu. Samo vprašati je treba, ali taka nakupljena zemljišča res dajo zdaj toliko dohodka, kolikor bi se bilo nadjati po novcih, ktere je bilo šteti za kup? Ker se menimo samo za davke, ki se morajo po letih plačevati, torej se jim lahko primerja tudi le tisti dohodek, ki se nabira po letih od zemljišč. Ta dohodek pa je pri kupljenih zemljiščih dostikrat veliko manjši nego čisti dohodek, zapisan v katastru. Laže bi se bilo opirati na to, kako se zemljišča v zakup (štant) dajo; ali tudi tukaj bi se malokdaj zgodilo, da bi draga katastrova cenitev dobila odobravanje. Tako na priliko je bilo v državnem zboru zanesljivo dokazano, da pri državnih zemljiščih, v zakup danih, zemljiški davek na zapadne Galicii jemlje $6\frac{1}{2}$ odstotkov letnega dohodka, na Hrvaškem $9\frac{1}{2}$ odstotkov, na spodnjem Avstrijskem $20\frac{1}{2}$ odstotkov, v Bački 26 odstotkov, sicer na Ogerskem pa celó 31 odstotkov, v izhodnej Galicii 41 odstotkov, na Češkem 65 odstotkov in na Kranjskem celó 68 odstotkov. To dokazuje, da je vsaj na Kranjskem resnični dohodek pri državnih zemljiščih veliko manjši, nego je pisan v katastru.

Ljudske učilnice po Kranjskem.

Na Kranjskem je 288 žup (far), 4 glavne učilnice za dečke in dekleta, 2 ljudski učilnici samo za dečke, 2 pa samo

za dekleta, 153 učilnic za oba spola vkupaj, in 71 učilnic za silo narejenih. Vseh skupaj torej 239; brez učilnic za silo pak jih je 168. Ljudskih učilnic je bilo 1850. leta samo 96; od 1850. do 1860. leta so se tedaj porinile za 72. Kranjska ima 79.000 za učilnice pripravnih otrok, izmed katerih bi jih imelo 53.000 hoditi v vsakdanje, 26.000 pa v nedeljske učilnice. Vendar jih nikakor ne hodi toliko v šolo, česar so pa krivi roditelji poleg družih okoliščin. Pred 1850. letom jih je v učilnice hodilo samo 11.000, torej malo več nego peti del; po 1850. letu jih je pa hodilo 29.000; nedeljskih učencev je bilo 16.000. Po 1860. letu jih 1000 menj hodi v učilnice, kar je torej nazadek, pa ne napredek. Kranjska ima 180—190 učiteljev, 30 podučiteljev, 30—40 pripravnikov in 150 lastnih učilnic, 20 najetih, 7 zastonj dobljenih, izmed katerih je 123 dobrih, 34 srednjih in 20 slabih.

Goveja kuga.

Po Kranjskem. V črnomeljškem okraji se je 26. maja goveja kuga zopet prikazala v Balkavicah; najbrže so jo ovce zatrosile; zbolelo je četrto goved; v Dolenji vasi pri Senožecah samo v eni čedi ovce bolehalo; na Kočevskem še v Visgarnu ni popolnoma utihnila; tudi se je zopet pokazala v Zagorji bistriškega okraja.

Po Primorskem je ni; v Pregarjih in Hrušici je pocepalo 23 ovac.

Na Štajerskem je vse mirno. Štajerski deželni odbor je 15. maja sklenil, da stroškov za čuvaje na kranjske meje ne plača deželni zaklad, ampak srenje.

Po Hrvaškem je kuga še v vojaške granici, toda nehuje. Na Turškem v Bosni je še huda, in žuga posebno slavonske meje, ker Bošnjaci mrhovino puščajo pod milim nebom ali pa jo mečejo v Savo ali Uno, da ginejo ribe, od katerih so uže tudi ljudje zboleli, ker so jih jedli.

Dopisi.

Iz Ljubljane. 9. junija. 7. Te dni je zopet v Zagrebu na svetlo prišel 2. zvezek „Torbice“ pod vredništvom g. N. Ravnikarja. Dopisniki so jej sicer uže prerokovali večni mir in pokoj, ali vendar je še popolnoma krepka in zdrava. Na 62 straneh je prinesla dosti izbornega; vzlasti ker se tiče naših učilnic, posebno pa ljubljanske gimnazije, marsikaj odkritosrečno pripoveduje. Med sestavki najdeš tudi nektero lepo pesem mladih, navdušenih src. Polovica tega zvezka je sestavljena v slovenskem in polovica v hrvaškem jeziku. Vsa knjižica obseza 62 strani, izmed katerih je 5 s cirilico natisnjenih. Ta zvezek „Torbice“ je mnogo boljši od prvega; tudi jezik se je popravil, da si ni še, kakor bi trebalo; toda mladi pisatelji hrepené po napredku, za to nam Torbica zadaja najlepše upanje. — Učencem 6. latinskega razreda je bila za 9. dan t. m. napovedana kazen: enemu 6 ur zavora, dvema pa vsacemu po 8 ur. Ti trije, ki jih zadene kazen vsacega za-se, bodo tudi menda imeli 2. razred v pravem vedenju; poleg teh trije pa odločen v zapor po 4 ure še vsak deseti učenec. Vsa šola dalje ne bode letos imela premijanta. Primerilo se je, da je zadela ta kazen skoraj največ rodoljube učence, izmed katerih je bil eden pri preiskavanju tako oslabil, da so mu brž vode prinesli. Te noči so bila vodji in enemu profesorju okna pobita.

V Laščah 7. junija. F. O. — Ko ste 2. dan t. m. svojemu dopisu iz Lašč rekli, da je podoben žalostnej pesmi, takrat je v Laščah dopoldne ob desetih zares prepevalo 7 duhovnikov žalostno pesem pred velikim oltarjem; njé konec je bil „requiem aeternam.“ Potem je bila črna maša in pogreb.

Umrl je namreč naš okrajni načelnik g. Anton Jenko. Veliko naroda se je bilo k pogrebu sešlo, ker so ljudje rajnega zelo čislali, posebno tudi zaradi njegove krotkosti. Šolsko mladino je vodil učitelj prvega razreda; učitelj drugega razreda je pa z duhovniki pel. Učenci in učenke so imeli vsi v rokah sveče, katerih je pa primanjkovalo nekterim družim ljudem, ker se jih je bilo preveč nabralo. Naj rajni dobri gospod mirno počiva! Sicer je pa v Laščah vse, kakor je bilo: sem ter tje najdeš nekoliko moštva, še več pa uboštva.

Iz Ribnice. 8. junija. S. T. — Ko sem prebral v „Napreju“ zadnji dopis iz Lašč, videl sem, kako dopisnik M. O. po krivici zaničuje, ne samo Laščanov, ampak tudi Ribničane; ali temu dopisniku je menda malo znan svet okrog slavnih Lašč, in še menj pa okoli Ribnice. Gotovo ga je kak laški ali ribniški brencelj vgriznil v kosmato uho, ker sicer bi drugače govoril. Da nimajo Laščanje še zdaj narodne svesti, ni čudo; saj nimajo nikogar, da bi jih izpodbujal, razun učiteljev, za ktera pa dobro vem, da sta vrla Slovenca, — le dekana se bojita. Viši možje so tukaj doli pri nas dostikrat krivi marsikake narodove nepravilike. Uže večkrat sem slišal gospoda, ki ima visoka službo, da je rekel: „kaj Nemec? kaj Slovenec? — Da je le trebih poln!“ Tacim je trebih za Boga! Gosp. M. O. se je nadalje celó predrznil pisati: „Ribničanje niso dosti boljše.“ Kaj pa še? Kar je prostih Ribničanov, dobro vem, da so z dušo in telesom za narod vsi vneti, in tudi v svesti so si narodnosti. To se lahko vidi po tem, kako se sučejo. Ribničan radovedno povprašuje, kako je ta ali ona beseda prav po slovenski, in rad se pogovarja o narodnih rečeh. Da ni zaspan, kažejo njegove narodne pesmi, ktere z veseljem prepeva. Naj bi se gosp. M. O. sam preveril! Tudi pravi ta na duhu grbasti, robati, rogati in hudobni dopisnik*): „torej marsikaj neumnega, kar je načinil kak Ribničan ali Dobropoljec, pade Laščanu v koš. Zato se pa Laščan tudi nadja večega veselja v nebeškem kraljestvu.“ To je na ravnost rečeno — laž. Morda bi se to moralo tako-le razumeti: kadar kak Laščan ali Dobropoljec stori kaj neumnega — kar je pa le njemu na korist — podtičejo Ribničanu. Naj-si misli svet, da je Ribničan jako neumen, vendar je resnica, da je poleg svoje neumnosti gotovo toliko pameten, da marsikoga okane, če se mu vredno zdi. Njegovo hitroumnost kažejo tudi ribniške narodne smešnice, ki so vse pri nas narejene. Vredno in čas bi uže tudi bilo, da se zberó, ker tako izvrstnih, dovtipnih (witzig) pravljic malo najdeš po vsem svetu. Nemci in njihovih sedem Švabov naj se ribniškim smešnicam skrijejo. Tega dela bi se pa lotiti moral človek v Ribnici porojen, da bi lahko in dobro ločil, kaj so naredili zares pravi Ribničanje, kaj pa drugi Kranjci na ribniško ván. Kar se tiče nebeškega kraljestva, ne vemo, kako bode z dopisnikom samim, če se ne poboljša! Tak človek naj gre svojo modrost razlagat starim babam, pa ne poštenim možem! — Bog! ti nam pa daj, da kmalo tudi Laščanom zasveti solnce!

Zaradi dopisov iz Lašč ne moremo nikakor molčati, ker to nam brani čast. Prosimo torej slavnega vredništva, da bi ta dopis vrnilo v svoj časopis.**)

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Prihodnjo nedeljo, 14. dan t. m. bode ob enajstih do poldne v križankih slovesna maša z govorom na

*) Za Boga svetega! nikar mi ne ubite dobrega gosp. M. O., ki nam je uže toliko poslal tacihi dopisov, da sem se jim vselej moral smejeti, kadar sem jih stavil. Martin, stavec.

**) Fiat voluntas tua!

Vredn.

spomin 25letnega godú tukajšnjega trgovskega bolniškega društva. Peli bodo pevci narodne čitalnice.

Trst. 8. dan t. m. je v prvem volilstvu izbran dvorni svetovalec g. Tomasini v mestni odbor.

— Smešno je, kar je o Laubu pisal nek tržaški časnik, da nima izraza (ausdruck), ker je slovanski umetnik, izraza pa ne more imeti nihče, kdor se ni v črevlju porodil.*) Kadaj bodo nekteri narodje uže vendar začenjali boljše poznavati sami sebe in druge narode?

Istra. Namestniški svetovalec g. Alfons Klinkowström neče plačila, ktero bi lahko jemal, ker je deželen poslanec, ampak pustil je 200 gld., naj se naredi zalog (stipendija) dvema ubozima učencema novograjskega in vološkega okraja, 50 gld. pa g. Kandlerju, da laže izdá istransko diplomatično knjigo. Narodni odbor opominja, da bi svoj poslanski zaslužek tako poklonili gg. vladiki: Legat (tržaško-koperski), Dobrila (poreško-puljski), Vitezić (krški.)

— Nj. svetlost nadvojvoda Maks je v Rovinj prinesel v imenu Nj. veličanstva in cesarske rodovine 8000 gld. za podporo tistim, ki jih je zadela toča v vodinjanskem, puljskem in rovinjskem okraju.

Štajerska. V Halozah so se za osnovatelje „Slovenske matice“ zapisali ti-le gospodje: Weixel Ivan, dekan pri sv. Barbari, Vučnik France, učitelj pri sv. Barbari, Stranjščak Davorin, župnik na Zavrči, Mlinarič Jožef, župnik v Leskovci, Arnoš France, kaplan v Leskovci, Pinežič Viktorin, kaplan pri sv. Vidu, Švajger Gabriel, kaplan pri sv. Vidu, Kancler Pavel, župnik pri sv. Trojici, Hrtiš Benedikt, kaplan pri sv. Trojici, Lajhov Jožko, novinec v Admontu, Raičev Božidar, duh. pomočnik pri sv. Barbari.

Dunaj. Nj. veličanstvo presvitla cesarica pojde vendar v Kissingen, in sicer 16. dan t. m.

— Tisti uradniki, ki so bili začasno brezi službe, dobé zdaj vsi ali trdne službe ali penzije; 1864. leta ne bode torej nobenega uradnika več, da bi ne imel trdne službe.

— Slišati je, da misli naša vlada, kakor je na Angleškem običaj, napraviti ladje, ki bodo obalam stražarice; imele bodo, kakor angleške, svoje gotove postojne. To se najprvo začne v Pulji.

— „Wanderer“ piše, da „Ost und West“ začne 4. dan julija zopet izhajati po enkrat na teden. Lastnik mu bode g. dr. Tkalac, vrednik pa g. Aleksander Sandić.

Češka. 6. dan t. m. je kanonik Štule prebil svoj dva-mesečni zapor.

— 8. dan t. m. se je začelo končno preiskovanje v tiskarnež tožbi vrednikov časopisa „Hlas“ gg.: dr. Antona Finka in Vincenca Vavre. Prvi je dolžen pregreška, da je podpihoval na posamezne vladne organe, Vavra pa je dolžen tudi tega pregreška in pa hudodejstva, da je kalil javni mir.

Ogerska. Po Ogerskem in po Banatu je taka suša, da ljudje živini pšenico kosé in strešnico s poslopij pokladajo.

Ruska. Uže sami ruski časopisi pripovedujejo, da je vpor na levem bregu Dnepra po Maloruskej, in da seza proti jugu do Odese, proti severju do smolenske gubernije, proti vshodu do Kurska.

— Iz Petrograda se čuje, da je moskovsko srenjsko svetovalstvo sklenilo napraviti oroženo srenjsko stražo. Prva dva dni se je neki vpisalo več tisoč meščanov.

— „Severnaja Bčela“ pripoveduje, da se vporne brošure razpošiljajo ne samo po zapadnih, ampak tudi po vshod-

nih gubernijah. V pokrajinah, po katerih teče Volga, pravijo da so prišli več podpihovalcev, ki so razglašali neko carsko pismo, ki je imelo podpis: „natisneno pri upravljaljočem senatu.“

Poljska. Ruska poročila pripovedajo, da je na meji varšavske in radomske gubernije ruski vojskovod Meller-Zakomelski hotel zajeti Kononoviča in vojsko njegovo, ktere pa je Kononovič naglo ukazal, naj se razide in orožje poskrije v gozdu, on sam pak je zbežal proti Radomu; toda ujeli so ga Rusi in ubili mu pribočnika grofa Komarnickega, ter našli skrito orožje. Kononoviča, Sandorskega in Labenskega so 5. dan t. m. ustrelili.

— Na Lublinskem je Lelevel 31. dan maja meseca zmo-gel Ruse med Zaklikovem in Zavihostom.

— Združene čete Oborskega, Vladkove in Šumlanskega, imejoče 3000 vojakov, neki da so bežale 10 dni pred Rusi, ki so jih dvakrat primorali, da so se bojevale in sicer pri Gra-hovem in Grodziku. Obakrat so bile tako zmagane, da so se naposled morale razkropiti. Oborski in Vlodek sta ranjena.

— Na Podolskem pri Kamencu neki da je bil 2. in 3. dan t. m. boj; v Litvi so vporniki pri Lukavcu pre zmo-gli in osvojili mesto Vilejko.

Francozka. Ukazano je 4 redovnim korabljem, 3 prevoznim ladijam in 2 fregatama z hrano in vojniki veslati v Meksiko.

— Časopisi govoré, da se cesar Napoleon misli po-prijeti zares svobodoljube domače politike.

Angleška. 8. dan t. m. je v zgornjej zbornici rekel Earl Russell: miroljubi angleško-francozki, na dunajsko po-godbo operti nasvetje, kateri se imajo podati Ruskej zarad polj-skega vpora, prišli so 6. dan t. m. na Dunaj. Grof Rechberg jutri povpraša cesarja. Lord Redcliffe je govoril za samo-stojno Poljsko, Earl Grey pak je svetoval, da se v to reč ni treba vtikati; lorda Ellenborough in Brougham sta svetovala poljsko ustavo pod ruskim carjevičem. V spodnjej zbornici je Hennessey napovedal pisan nasvet za samostojno Poljsko, ker se Ruska ni držala pogodb.

Italija. V Palermi se dijaki slabó učé; raji se pe-čajo s politiko. 1. dan t. m. je bil na vseučilišči hrup, ker so hoteli prisiliti, da bi se jim izlajšala izpraševanja; zato so zdaj vse učence odslóvili, prazno vseučilišče pa zaprli.

— Iz Verone pišejo, da žito po gornjej Italii tako bo-leha, kakor trta in svilni črvjé.

— V Ferari so zaprli vélicege duhovna Centa, ker ni hotel na sv. telesa dan pri procesii blagosloviti klečéčih ljudi (?).

Pruska. Kralj neki je rekel, da odobrava, kar de-lajo ministri, ker je še vedno čas kako prihodnje nesrečo od-vrniti; ko bi ljudstvo ostalo trdovratno, da misli iz rok polo-žiti vladanje. — Glas je počil, da poslanci mestnega odbora in županstva niso smeli pred kralja priti. Miniserstvo notra-njih opravkov je naročilo srenjskim nadzornim gosposkam, naj ostro in pazljivo gledajo, da se mestni odbor več ne bode mogel posvetovati niti ob ustavi, državnem zboru ali politiki, niti o povelji zarad tiskarne svobode.

— Znani karani oglas Brlinskih časnikov so ponatisnili v svojih listih in podpisali vredniki teh-le časopisov iz pokrajin: „Danziger-“, „Posener-“, „Ostdeutsche“, „Bromberger-“, „Neue Stettiner-“, „Pommersche“, „Ostsee-“, „Magdeburger-“, „Thü-ringer-“, „Elberfelder-“ in „Westfälische Zeitung.“ Pridru-žila se jim je tudi „Berliner Abendzeitung.“ Nekoliko časo-pisov, ki hodijov pokrajinah na svitlo, očitno pripoveduje, da zdaj več ni mogoče presojati političnih zadev; torej svojim bralcem prinašajo samo politične novice.

— Svarjenje so dobili tudi vsi ti vredniki iz pokra-jin, ki so bili ponatisnili razglas berlinskih vrednikov.

*) Ker vem, da stavim raznim bralcem, torej menim, da ne bode napek, če opomnim, da „črevelj“ tukaj pomenja polotok laške zemlje, ki je na zemljevidu zares podoben črevlju. Nikakor pa ni misliti, da bi kdo obut na svet prišel.

Martin, stavec.

Grška. Grci imajo vendar uže enkrat zares potrjenega kralja, ki pa še leto dni ostane na Danskem, da svoje učenje dovrši, in maja meseca prihodnjega leta se oženi s tretjo hčerjo angleške kraljice; 1. dan junija potem pak pojde na Grško.

Amerika. 16. dan maja meseca je bila med vojskovodom Grantom in vso konfederirsko vojsko pod Pembertonom bitva, v kateri so konfederirski izgubili 29 topov in 4000 vojakov. Vojskovod Grant je Vicksburg zaprl. Zavezniki so bili Vicksburg zgrabili, pa so bežali, izgubivši do 5000 vojakov. Vojskovod Lee je začel premikati se preko Rappahannocka.

Puebla. Francozje so odložili boj, dokler dobé pomoč in orodje, katerega je treba, kadar se mesta obléga.

Razne reči.

Bogastvo z besedami.

Nek angleški duhovnik s kmetov je zapazil, da nekteri ljudje, vzlasti delavnega stanja, nimajo nad 300 besed v svojem jezici. Besedno bogastvo starih egiptskih modrijanov tudi ni bilo veliko; imeli so namreč, kolikor pričajo hieroglifi, samo 685 besed; tudi skoraj nobena laška opera jih nima več. Izobražen Anglež, ki bere sv. pismo, Shakspearja, Times in mnogo družih bukev, rabi 3000—4000 besed. Misleci in ostro logični možje, ki imenujejo vsako stvar, kakor se jej pravi zares, imajo uže mnogo več besed, in govorniki jih imajo pod

svojo oblastjo nad 10.000. Shakspeare, ki je v izrekih kaj bogat, ima v svojih vseh igrah do 15.000 besed; Miltonova dela so pisana lo z 8000 besedami, katerih vse sv. pismo stare zaveze ne potrebuje več nego samo 5642.

Ljudje na Češkem.

Na Češkem je bilo 1861. leta 37.537 porok, med kterimi 357 raznovérskih zakonov; najmlajši ženin je bil star 15 let, najstarejši 82 let, najmlajša nevesta 14 let, najstarejša pa 90 let. Umrlo je 10 moških in 13 ženskih, ki so bili nad 100 let stari; najstarejši moški je živel 106 let, najstarejša ženska pa 104 leta. Porodilo se je 183.757 otrok; med njimi je prišlo 4405 mrtvih na svet. Nezakonskih otrok je bilo 27.434, dvojčkov 3671, trojčkov 60. Brez mrtvorojenih jih je umrlo 138.360, izmed kterih se jih je 376 samih umorilo; za pasjo steklino jih je umrlo 7, nesreča je vzela življenje 1099 ljudem, ubitih je bilo 28, umorjenih 55. Moških se je 5475 porodilo več nego ženskih, in tudi umrlo jih je 2578 več.

Dva nova Robinsona.

Španska fregata Covadongo je dobila na necem samotnem otoku južnega morja dva nova Robinsona, ki sta uže 23 let ondi prebivala.

Srbska matica

imela je konci 1862. leta 169.254 gld. svojih v istinah (kapitalih) in v gotovini.

Loterija 10. junija 1863.

Trst: 72, 50, 81, 49, 90.

Dunaj 11. junija. — Nadavek (agio) srebru 11.00.

Ljubljanska cena

10. junija 1863.

	Srednja cena		Najviša cena			Srednja cena		Najviša cena			Srednja cena		Najviša cena	
	gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.	gld.	kr.		gld.	kr.	gld.	kr.
vagan pšenice	5	77	—	—	stot pšenične moke . .	7	—	13	—	libra govédine	—	21	—	23
" rži	3	22	—	—	" ržene "	8	—	—	—	" telétine	—	21	—	—
" soržice	3	75	—	—	" ajdove "	6	—	7	—	" svinjine	—	21	—	—
" ječmena	2	77	—	—	" debeljačeve " . .	6	—	—	—	" slanine nove, (špeha)	—	27	—	—
" ovsa	2	23	—	—	" sena	1	35	1	70	" " stare	—	40	—	—
" debeljače (tursice) .	3	12	—	—	" slame	—	95	1	3	" sala	—	30	—	—
" ajde	2	40	—	—	vagan oglja	—	40	—	50	" masla	—	50	—	—
" prosa	2	90	—	—	" koruna (krompirja)	—	—	—	—	" prsnega masla (putra)	—	40	—	—
" fižola	4	50	—	—	sežen drv 30" dolzih (trdih)	8	—	—	—	" lojévih sveč	—	42	—	—
" leče	6	20	—	—	" " " (mehk.) . . .	6	—	—	—	" meda	—	25	—	—
" graha	6	—	—	—	libra (funt) sladkorja .	—	34	—	40	" prediva	—	20	—	35
" bobu	5	—	—	—	" kave	—	60	—	80	vrč (bokal) vina . . .	—	40	—	80
" kaše	4	50	—	—	" olja laškega	—	56	—	—	" piva	—	24	—	32
stot (cent) ječmenka (je- spranja)	6	—	—	—	" lanenega	—	38	—	—	" žganja	1	—	—	—
					" " goršičnega . . .	—	40	—	—	" vinsk. cveta	—	85	—	—

34]

Schmidtovi izdelki iz gozdne volne.

Marsikdo nenadoma oboli v tem času, ker se vreme rado preminja; ker mokrota ali hlad napravi bolečine, ali jih ponovi. Treba je torej varovati se, in iskati pomoči tam, kjer je jo uže marsikteri našel. Če ima človek nahod od prehlado (reumatizem), priporočati je Schmidtovo znáno blago iz gozdne volne, ki so ga zdravniki preiskovali, in slavno potrdili. To blago je narejeno iz vlakna (faser) smrekovega in borovega drevja in iz vlaken družih rastlin. Kako zdrave so smrekove in borove kopeli, kadar človeka trga po udih, ali kadar oboli, ker je bil na prepáhu (luftzug), ali ker se je prehladil, kaže to, ker čedalje več ljudi prihaja v take kopeli. Razni izdelki in oblačila iz gozdne volne so pri meni na ogledu. Če začne trgati po udih na tem ali unem delu človeškega telesa, imamo pomoč, ki novo trganje precej

[5

ustavi, staro pa odpravi ali polajša. Na prodaj imam in priporočam rokaváče (janke), hlače, notranje podplate, nogavice, podmétek (vato), olje in prejo za pletenje (štrikanje) iz gozdne volne.

V Ljubljani 11. maja 1863.

Albert Trinker.

35]

Oznaniło.

Kdor hoče v svojej hiši zatreti podgane, miši, stenice in žoharje ali šurke (grile), naj pri meni kupi tiste povsod dobro znane strupenine, ktero napravlja g. Riesz Guttman na Ogerskem.

Janez Tauzher,

trgovec na vélicem trgu v Ljubljani,
„pri plavej krogli.“

3]